

Kad Sremac pođe na rad...

Kad su majstori krenuli na rad najpre su izneli ogromne, masne stolove. Grdosije su očigledno bile stare, jer bi s vremena na vreme zaškripale već pomalo rasklimane daske. Godinama su upijale krv, mast, sluz i slične izlučevine, ako se u to računa i rakija, pivo, pljuvačka, pa i pišačka, sve ono čime su majstori koji su na njima radili punili ili praznili svoje telesine tako da su daske bile sasvim mrke, gotovo crne i bilo je nemoguće odrediti od kog drveta su istesane. Ruku na srce, zašto bi i bile od drveta: **kraj je veka, postmoderno doba, novi materijali, čuvanje šuma** i čime se sve ne obmanjujemo... Ali izgleda da **21. vek** ne znači isto ovde, u Džibutiju, ili na Aljasci. Uostalom, Muslimani još uvek nisu stigli ni do polovine ovog milenijuma, koji mi lagano pokopavamo naslagama gadosti, dubriva iz kog će procvetati naša **budućnost - neizvesnost...** Neko sklon filozofiranju možda bi rekao kako su početak, sredina i kraj vremena sadržani u svakom pojedinačnom trenutku i možda bi bio u pravu, ali ko to može znati: **krhko je znanje...** Postmodernisti ne bi rekli ništa, jer je sve već odavno ispričano. **Ali priča teče dalje i pričanju kraja nema...**

Ikako to obično biva u izrežiranim komičnim scenama, jednom majstoru je masna daska iskliznula iz ruku, sto mu je svom težinom pao na stopalo, on je vrisnuo, pokušao da poskoči, ali je bio čvrsto zakovan za zemlju, drugi se okliznuo, poleteo u baru i tako: **baba za dedu, deda za repu** i svi oni ljosnuše u blato... I dok su se dizali, smejali, ponovo padali, u maniru nemih komedija, jedan dečak je hodao izlokanim šorom, pokraj starih, ogolelih dudova, ili neke još poetičnije vrste drveta, jablanova možda, jablanova koji šume, a ne zna

se zašto tako šume **i drkću u svodu**, a grupa crnih limuzina jurila je izrovanim drumom, koji je ukazivao na česte prolaskne tenkova, ali ko bi tenkove povezao sa ovim bezbrižnim kućercima, ili sveže okrečenom crkvicom... I dok su limuzine lagano skretale u neku poprečnu ulicu, a dečak mazio neke kućice, dok ga je mršava kuja lenjo posmatrala, verovatno ga je znala, pa nije bilo razloga da reaguje, majstori su, kaljavi ali raspoloženi, slagali po stolovima svoj alat. I ko bi pomislio da sve ove stvari, dečak, kućici, limuzine, alat, stolovi, majstori i blato, mogu stupiti u bilo kakvu vezu? **Čudnovati su putevi Gospodnji**, reći će neko, ali ko god je bio u Jerusalimu i prošao putem za Golgotu nije našao ništa čudno na njemu.

Majstori su se podelili u dve grupe, mlađi i stariji. Kao da je i sve ostalo u tom velikom dvorištu nepravilnog oblika pratilo ovu simetriju: dva velika stola, jedan naspram drugog, dva zakržljala drveta, dve velike bare, blato i ljudi. Ljudi koji su ređali svoj alat i jedni drugima dobacivali.

Vidi ovog! Jebo li te Švabo tvoj! viknu jedan od mlađih.

Jebo tebe Japanac! odgovori jedan od matorih, koji se očito nije dao vređati.

Ma nek me jebe, povika mladić, **samo kad ja njega ne moram da oštrim!** Podigao je jedan od noževa sa stola, okrenuo ga nekoliko puta u vazduhu. **Vidi ga! Kako ga kupiš, ne moraš više prstom da mrdneš što se njega tiče! A seče ko besan!**

Matori je klimnuo glavom, kao da se slaže.

Neka tebe, Mlado, rekao je zatim, **ja više ovo starinjsko... Švabo je Švabo!**

Ma, Žuće su Žuće, pazi šta ti kažem, nije se dao mladić i da bi potkrepio svoje reči zamahnuo je satarom i lupio po sto-

lu: oštrica se gotovo čitavom širinom zarila u dasku. Okuplje- ni klimnuše glavama, u znak odobravanja, a matori se samo osmehnuo.

Lepo je to, reče, **nego daj ti nju probaj sad izvuć' natrag!**

Mlađa trgne ruom. Jednom, dvaput, **povuci - potegni, išču- pati ne može.** Svi prasnuše u smeh, osim matorog koji je i da- lje mirno brisao svoje noževe, čini se preterano brižnog izra- za lica, jer ipak su u pitanju bili noževi, noževi za klanje.

'Ajdemo po svinje! reče jedan od matorih, ali tu uskoči ne- ki bucmasti brka.

Ma ljudi, di ste navrli!

Ponese litricu-dve...

Odnekud iz dvorišta čula se tiha pesma.

Evo, pono' sam nešto da se, onako, malo, štono kažu, prekrstimo...

To je već bio dobar razlog da se još malo sačeka sa poslom. Po- tegoše svi dobro, jednom, dvaput, pa i tripud i već su svi sku- pa delovali znatno veselije.

Mučenica! reče neko.

Vala, mučenica! potvrdi drugi.

Jaka ko davo!

Brka se okrenu prema matorom koji je i dalje mirno brisao noževe.

Milutine, pile moje, deder se i ti pričesti!

Ma, on to ne troši! ubaci se Mlađa.

Milutin samo zavrte glavom. Za mene je to, što se kaže, mračna prošlost! dodao je.

Svi su se ponovo nasmejali. Jedan od njih, omanji starkerlja sjaj- ne čele, nekako veseliji od ostalih, pokuša da ispriča neki vic.

Je l' znate vi onaj o bikovima i Ličanima? reče.

Koji, koji? upita Mlađa.

Pa, ovaj, kad su onomad igrali Ličani fudbal protiv bi- kova. Ovaj, ekipa bikova, protiv ekipe Ličana i...

Prekidamo utakmicu zbog grubosti Ličana! viknu Mlađa, imitirajući ga i prasnu u smeh. **Slušaj Cvele, nemoj se lju- titi al' samo mi još tvoji vicevi fale!** dodao je. **Razumeš!**

Ma! odmahnu Cvele rukom i istrese još jednu čašicu. **Što bi se, ovaj ljutio...**

Ostali su otišli po svinje. Brka je seo na neki panj i dobacivao im: **Ljudi, ta nismo na trkama! Stan'te malo da oda- nem dušom!** ali ga nisu slušali. Začulo se urlanje životinja.

Tri mladića su vukla ogromnog brava sajlom koju su mu za- kačili za njušku, a životinja je nesnosno zavijala, pa je s vre- mena na vreme gubila glas, koji je prelazio u krkljanje. Isto- vreme se i snažno opirala, tako da su nakon svaka dva-tri trzaja morali da prave pauze, koje je brav prekidao povlače- ći ih nazad. Ubrzo se pojavio i matori Milutin, vodeći ispred sebe krupnu krmaču. Životinja je mirno šetala, zastajući povre- meno da onjuši baru, ili da se pomokri. Milutin ju je lupkao nekim prutom po slabinama i to je bio sav trud koji je mo- rao da učini. Kada ju je doveo na određeno mesto naslonio se na sto i uz osmeh posmatrao mladiće koji su se i dalje mučili oko brava. Za to vreme Mlađa je bezuspešno pokušavao da iščupa sataru. Čak se i popeo na sto, upro i nogama i rukama, ali: **iščupati ne može.**

Šta je, Mlado, dobacio mu je Milutin, **zajebava Žučo?**

'Ajte ljudi božji, da malko ohanemo! vikao je Brka, koji se nije micao sa svog panja i lagano je lizao rakiju. Mlađa nije re- agovao, nego je još jače upro i kako to obično biva u izrežira- nim komičnim scenama, u trenutku kada je sva pažnja ponovo prenetna na njega sataru je sama poletela iz drveta, a za njom i on: Mlađa je završio u blatu, a sataru u zidu kuće koja je za- tvarala zadnju stranu dvorišta.

Vala, ako si je iz stola ovolko izvlačio, iz zida je neš ni- kako! povika Milutin i tu su se svi pošteno ismejali, pa i sam Mlađa, nalakćen u bari: već drugi pad ovog jutra, a da još praktično nije ni okusio rakije.

Ljudi, ta nismo na trkama! uporno je dobacivao Brka sa svog panja. Što se rakije tiče, ona je leškariła u njegovom stomaku, plivala kroz njegov krvotok i jednom rečju, bilo ju je svuda, ali najmanje u flaši.

Momci, jeste vi zaboravili da je ovo ipak nadmetanje? zadirkivao ih je Milutin, dok su se odmarali od brava, koji se za trenutak primirio, vezan za sto. Trebalo je preći na glavni posao, takmičenje u klanju svinja.

Da vidimo šta mogu ti vaši Japanci, dodao je matori. Zatim se okrenuo i na par metara od njih ugledao nekog dečaka kako oduševljeno posmatra ogromne životinje, koje su potmulo groktale. Bio je toliko zagledan, kao da nikada nije video nijed- nu svinju. Ili nijednog čoveka. Dečak je imao možda šest, možda sedam, možda osam, ko zna koliko godina, ali je svakako bio suviše krzljav i suviše blentav za svoj uzrast. Milutin mu je

namignuo, isplazio se, mahnuo, ali dečak nije reagovao.

Mali! viknuo je.

Ništa.

'Ej, mali!

Morao je da mu pride.

Mali!

Molim! odgovorio je dečak, ali ga nije udostojio pogleda, koji je bio zakovan za životinje. **Što ste vezali onoj svinji nos? Je l' nije bila dobra?** pitao je dečak.

Milutin se malo zbunio. Nije bio čovek vičan razgovoru. Pogotovo sa decom.

Pa... Nije.

A 'ocete sad da je tučete... po dupetu?

Pa... Da.

A što?

Pa... Eto.

Dečak se nasmejao.

A ja, čiko? Je l' mogu i ja malko da je tučem?

Pa... Ne. Vidiš, kako da ti kažem, to ćemo mi... ovako... stariji...

Dečak se za trenutak sneveselio, ali je tada brav počeo iz sve snage da urla i da vuče sto, pa su mladići morali da prekinu odmaranje, ne bi li ga obuzdali. Dečaku je sve to bilo više nego zanimljivo. Zato i nije primetio Milutinovo pitanje, pa je matori morao da ga ponovi.

Mali!

Molim!

A šta tebi treba?

Ja sam došao da tražim mog tatu! odgovorio je dečak i gurnuo Milutina jer mu je ovaj smetao da vidi natezanje mladića sa svinjom.

Da tražiš tatu? mrmaljao je matori, za sebe. **Ovdje?** Nije mu bilo baš lako da to shvati. Okrenuo se ostalima.

'Ej, ljudi! Ovaj mali traži tatu!

Cvele se nasmejao: Sine, dodi, vodi me kod mame!

Čuti ti, ćelavi! Nisi ti moj tata! odgovorio mu je dečak. Ostali su se nasmejali.

Lepo ti je i rek'o, mamlaze! reče mu Mlado, ali Cvele više nije obraćao pažnju na dečaka. Pogledom je potražio čašicu, ali kada je nije našao, potegao je iz flaše.

Jesi ti, pile moje, Perin mali? upitao ga je Brka.

Jesam, jesam.

E pa, pile moje, tvoj tata nije ovde.

Ali, meni je tetka Jelena rekla da o'ma' dođem ovde! reče dečak.

Pa onda, pile moje, da pogledaš u onoj tamo kući, rekao mu je Brka i pokazao na vrata desno od njih. Dečak je krenuo ka vratima, napravio dvadesetak koraka gazeći, naravno, u svaku baru na koju je naišao, ali je ubrzo stao i postavio da prati dešavanja sa svinjama.

Sremica zdrava ko dren, sladak je poljubac njen...

Pesma je dopirala iza vrata na koja je Brka pokazao dečaku. Cvele je slistio još jednu čašicu, obrisao nadlanicom usta i ubacio: E', Sremice, Sremice, svud me ljubiš, a u dupe nećeš!

Osvrnuo se oko sebe, ali je i ova šala prošla nezapaženo. Dobro, ne baš sasvim nezapaženo: Mlada je bio malo napetiji od ostalih.

A znaš šta ja kažem kad tebe čujem:

"Zbogom, dupe, ja serem na usta!"

Razumeš? Sereš, usta ne zatvaraš!

Pa bar da je smešno, nego sve budi bog s nama!

Cvele je upravo završavao sa još jednom čašicom, pa nije previše obraćao pažnju na Mladine reči. Njemu je bilo već sasvim dobro.

Mladići više nisu imali šta da čekaju, već su prešli na glavni posao. Uхватili su životinju za noge i oborili je na zemlju, a jedan od njih joj je zabio nož u vrat i počeo da je kolje. Svinja je urlala, koprcala se, poskakivali su i sto i mladići koji su je držali, ali onaj sa nožem nikako nije uspevao da pogodi grkljan. Vrteo je nož u vratu, povlačio ga gore-dole, ali ništa. Za to vreme Milutin je sa još jednim matorcem prišao krmači i preklao je, nežno ko rukom: trenutak i sve je bilo gotovo. Dečak je sve to uezvereno posmatrao i činilo se da će svakog trenutka zaplakati: nije mu bilo jasno šta oni to rade, ali ga je urlanje životinja snažno uzbudilo. U jednom trenutku, dok je mladić bezuspešno pokušavao da ga prekolje, brav je toliko snažno povukao, da su svi koji su ga držali popadali, a onda se digao na noge i počeo da beži, sa nožem zarivenim u vrat: živ, klan, nedoklan. To bežanje nije bilo brzo, jer je bio sputan težinom stola, ali je uspeo da pređe nekoliko metara dok su se mladići povratili. Dečak je skakao od sreće i tapšao rukama. I on se uključio u poteru za odbeglom svinjom i uhvatio je za rep. Jedan od mladića je sa zemlje podigao veliki malj, ali mu je Milutin mahnuo rukom da sačeka. Prišao je životinji koju su mladići ponovo pokušavali da obore, uhvatio dršku noža i jednim potezom je preklao, dok je još bila na nogama.

Bez starca nema udarca! dobacio je Brka. Dečaku je rep iskliznuo iz dlana kada se svinja strovalila na zemlju. Pomirio je ruke. Namrštio se.

Majstori su nastavili da rade, kao da se ništa nije dogodilo. Svinje je trebalo najpre ošuriti, te su za tu priliku matorci

doneli dugački valov, a mladići su to jednostavno obavili brenerom. Dečak je šljapkao rukom po vodi u valovu i udarao svinju po glatkim ledima. Onda su doneli dva velika rema, raširili ih nasred dvorišta i posle nekoliko trenutaka upinjanja, uspeali su da zakače životinje na kuke. Onda su dvojica, Milutin i Mlada počeli da im paraju utrobe, vade creva, džigerice i sve ostalo, dok je ostatak majstora prišao stolovima, da malo predahne. Popili su po jednu sa Brkom, koji je jednako sedeo na panju i nazdravili Milutinu koji ih je ratosiljao muka sa divljim bravom. Dečak se malo odmakao od njih. Više nije bio toliko veseo, ali je i dalje obezbeđeno posmatrao sve što se dešavalo: svinje koje vise naglavce, krv koja lagano ističe iz njihovih vratova i puši se, pa onda majstori i njihovi noževi... Sve mu je to bilo jako zabavno, ali ga je i na neki čudan način plašilo.

More, reče jedan od mladića ispijajući čašicu, *trebali smo mi njega naliti rakijom, pa on nama ne bi onako bežao, već bi sam prilegao.*

To bi smrdelo u vražju mater, reče jedan od matorih, izrazito mršav i pomalo pogrbljen tip.

Otkud znaš?

A, jebiga, otkud znam... Znam... pokušao je da izbegne odgovor.

Pa otkud znaš? bio je uporan mladić. *Jebaji ga, Dule, ako si nešto počeo, onda reci do kraja, il' nemoj ni počinjati!*

Matorac je slegnuo ramenima. Zagledao se u mladićeve oči, polu-molećivo, polu-prezrivo, kao da ga je molio da ga poštedi daljeg pričanja, a u isto vreme je prezirao njegovu neobuzdanu radoznalost. Onda je nalio sebi čašicu, izlio nekoliko kapi u blato i počeo da priča.

Ma, šta tu ima... Pre par godina kod Zadra... ostao ja bez jedinice i idem nekim drumom, kad ono kamion... Valjda je bio kamion, jer je sav otišo' u tri lepe... Osetim ja smrdi neka rakija, a žedan u vražju mater. Gledam ja okolo da vidim gde je ta rakija, kad ono čovek... Ma kakav čovek: rasturen skroz, je l' me razumete... Nogu nigde, a ni pola stomaka, a iz njega smrdi rakija... nenormalno smrdi...

Tu je zastao i istresao rakiju u sebe. Ostali su očekivali nastavak priče, ali on kao da je zaboravio na to. Samo je još jednom napunio čašicu.

Taj i nije znao šta ga je snašlo! ubaci Cvele. Ko ni ovo bravče!

Ih, njega je bar majstor obradio, dodao je mladić, a i to je nešto.

Pogledali su ka removima. Utrobe su bile još tople i pušile su se na prohladnom vazduhu. Majstori na remu su završavali svoj deo posla. Trebalo je sada iseckati slaninu, samleti meso za kobasice, napraviti smesu, napuniti kobasice, spremiti meso za pečenje... Ono najteže je tek počinjalo.

Začuo se zvuk automobila koji su se zaustavljali negde u blizini, a ubrzo i žamor glasova. Uskoro su u dvorište počeli da ulaze ljudi u elegantnim odelima, ili jednostavnim kožnim jaknama. Jedan u crnom odelu se izdvojio i prišao stolovima.

Kako ide, momci?

Ko vaše limuzine, gospodine direktore! reče Cvele. *Da ideš ti u tri...* promrmljao je sebi u bradu nastavak rečenice.

Pa ko će ove godine pobediti na "Sremskoj svinjokolji"? pitao je direktor.

Matorci su već pobedili, gospodine direktore! reče Mlada.

Kako to?

Ne pitajte: mi braveca nismo uspeali ni preklati, razumete? Šta drugo da vam pričam!

Eh, jebaji ga! Biće do godine opet! umirio ga je direktor. *Nego, 'oće ono za mene biti u redu? Kutije sam vam dao, je l' tako?*

Sve u redu, gospodine direktore! reče Milutin. *Sve će da bude cakum-pakum!*

To je važno, rekao je direktor i zadovoljno se osmehnuo.

Pa, navratite i vi malo u salu kasnije, može li?

Hvala, gospodine direktore! uzvратиše mu, svi zajedno.

Direktor je krenuo da se pridruži svom društvu, ali se iznenada okrenuo.

A ko vam je ovaj mali? upitao je, pokazujući glavom na dečaka. Majstori su se začuđeno okrenuli: već su i zaboravili na njega.

Pravo da vam kažem, ne znamo! reče Milutin. *Kaže da je došao da traži oca!*

Da traži oca! začudio se direktor. *A zna li se ko mu je otac? Je li, dečkić?*

Dečak je ćutao, namršten. Malo je i pocrveneo. Napravio je par koraka napred i stao iza Milutina.

To samo mati zna! ubaci Cvele.

Ćuti, ćelavi! viknu dečak.

Neki Pera! reče Mlado.

Pa nadoste li tog Peru?

Jedino ako je u sali. Mi smo rekli da tamo ide, a on je ostao s nama! reče Milutin.

Dobro, dobro... Nego, 'ajde ti mali s nama, da nađemo tog tatu, hoćeš li?

Dečak je odrično zavrteo glavom.

Ih, kakav si! reče direktor. Gurnuo je ruku u džep sakoa, ali je izvukao samo zgužvani omot nečega, možda čokolade. Bacio ga je u baru. Slegnuo je ramenima. **Dobro, kad tako hoćeš!** dodao je i mahnuo svojim pratiocima, koji su čekali na kapiji da krenu u salu. **Majstori, sretan rad! Videćemo se, valjda unutra!**

Direktorovi pratioci su lagano prelazili dvorište, pokušavajući da izbegnu bare i blato, što nije bio lak zadatak, jer ih je bilo na sve strane. Korak-dva iza ostalih hodao je plavokosi mladić, neprirodno uspravnog držanja i nije skidao pogled sa Duleta, koji kao da je iznenada postao još pogrbljeniji. Nije bilo ničeg čudnog u mladićevom pogledu, što se ne bi moglo reći za Duletovu reakciju: odjednom je svu pažnju prikovao za površinu stola i počeo toliko nervozno da seče slaninu da je bilo pitanje trenutka kada će i neki od njegovih prstiju podleteti pod oštricu. Cvele je to primetio i gurnuo ga laktom.

Hej! pozvao ga je.

Mladi čovek kao da nije brinuo za bare i blato: posmatrao je Duleta, koji nije odgovarao na pozive. Seckao je sve nervoznije. Mladić je zastao kod ulaza u salu. I Dule je zastao. Iz kažiprsta na levoj ruci potekao je mlaz krvi, ali on kao da ništa nije osetio. Pogledao je prst, preleven krvlju i svinjskom mašču, onda polio malo rakije na njega i nastavio da radi.

Mladić se zadovoljno nasmejao i ušao u salu. Dule je zabio nož u dasku i obrisao čelo.

Ti si lud čovek! promrmljao je Cvele.

Majstori su pozvali dečaka da i on s njima secka, ali se ovaj zastideo, pa je nastavio da samo pogledom prati ono što su radili.

Blesavo dete! reče Mlada. Namignuo je dečaku. Onda je pogledao Milutinovu ruku, koja se kretala sa elegancijom svojstvenom mnogo lepšim stvarima nego što je seckanje čvaraka.

Vidi šta je majstor! dodao je.

U tom trenutku su svi prekinuli sa radom i pogledali u Milutina. Čak se i dečak popeo na prste da vidi šta se dešava. Jedino je sam Milutin bio nezainteresovan: bio je potpuno predan poslu.

Majstor, nema šta! dobaci Brka.

Normalno, reče Mlado, **kad je taj imao prakse i druge vrste!**

Sad su se svi utišali, naglo usporili pokrete, očekujući Milutinovu reakciju, ali je ovaj samo seckao, seckao, seckao, kao da je to jedina stvar koja postoji na svetu.

A vidi mu sat! nastavljao je Mlado. Svi su pogledali Milutinovu levicu koja je spretno pomerala komade slanine i zaista nisu mogli da ne primete veliku, belu površinu sata i bleštavu pozlatu, tako upadljive na Milutinovoj proletherskoj šapi.

Je l' ti to neko dao? upitao je još.

Tu je Milutin konačno zastao sa radom i svi su se već poradovali tući, ali je pauza trajala sasvim

kratko i seckanje se nastavilo.

Da mi je taj čiji je ovo sat dao ono što je hteo da mi da, promrljao je Milutin, **ne bi' ja ovde s vama prič'o.** Ponovo je zastao, a onda naglo zabio nož u dasku, okrenuo se ka Mladi i **Milutin je imao tada pogled koji nema ljudsko oko.**

Ovako mi je dao celu ruku. povikao je. **Jesi to hteo da čuješ? Je l' sad u redu?**

Mlada je ćutao. Svi su ćutali. Gledali su malo u jednog, malo u drugog, malo u prazan prostor ostatka dvorišta. Čulo se škripanje drveta dok je Milutin izvlačio nož. Onda je nastavio da secka i, malo po malo, sa poslom su nastavili i drugi, samo što se sada znatno manje razgovaralo. Sve je bilo dosadnije, pa je i dečak odlučio da ode u salu, gde su mu rekli da je možda njegov otac. Povremeno bi naišla još neka zvanica i to bi bilo jedino što im je skretalo pažnju sa seckanja mesa i pravljenja kobasica.

Srem, Srem, Srem, divan je kićeni Srem...

Pesma je sada bila glasnija. Brža. Sve je postalo brže. Slike su se redale jedna za drugom. Komadi mesa u bari, belina kostiju, svinjske glave bačene u blato, zgrušana krv, stegnuta mast u oraniji, satara japanske proizvodnje zabijena u zid, dva velika, masna stola, dva rema, miris pečenja, zvuk razbijanja stakla koji dopire iz sale, zvuk punjenja kobasica, miris smese za kobasice, još razbijanja stakla... Kao da je neko neprekidno govorio: **Rez! Rez! Rez!** Nedugo potom majstori su završili svoj posao. Milutin je pažljivo skupio noževe i otišao. Mlada je sačekao da ovaj ode, pa je i sam učinio isto. Ni Cvele nije želeo na banket.

Jebo im ja mater! rekao je.

Srem, Srem, Srem, divan je kićeni Srem...

Pesma je prerastala u urlanje. Brka je, uz pomoć jednog od mladića, konačno ustao sa svog panja i otišao u salu, pridržavajući se za dupe...

Bogami sam se umorio, mrmrljao je. **Uskoro** su na dvorištu ostali samo tri kućeta, mršava kuja, **crna mačka, beli mačor** i jedan krupniji pas i mirno grickali otpatke. Neko će reći: **U životu toga nema, da pas, mačke i kućići tako mirno, zajedno jedu!** Ali, ruku na srce, ko koliko poznaje život da bi mogao tako nešto pouzdano da tvrdi?

Uostalom:

Srem, Srem, Srem, divan je kićeni Srem...

Otac i sin. Patrljci magle vise sa krovova i oguljenih grana dudova, ili neke još poetičnije vrste drveta, jablanova možda, jablanova koji šume, a ne zna se zašto tako šume **i drkću u svodu.** Smiraj dana. Smiraj uopšte: duž ulice, u dvorištima, u stomacima i premorenim želucima.

Njih dvojica, otac i sin, hodaju duž široke ulice. Sve duži plaštevci magle lenjo se obmotavaju oko svetlosnih kupola koje obavijaju retke ispravne bandere. Mrak. Mrak uopšte: duž ulice, u dvorištima, u glavama i dremljivim pogledima.

Dva momka, njih dvojica, otac i sin, šljapkaju sredinom puta. Tanak sloj blata umekšava korake. Kola nema, bez njih se može. Idu ka kući. Neko bi rekao, **toplom domu.** Ali, u kraju gde njih dvojica, dva momka, otac i sin stanuju, kuće su retko domovi. Još ređe tople. Zato hodaju bez

entuzijazma. Njih dvojica — otac i sin. Umor. Umor uopšte: duž ulice, u dvorištima, u oteklim nogama i ukočenim vratovima.

Otac i sin. Njih dvojica: **jedan prati drugoga...** Samo im fali devojka: o tome misli otac dok pokušava da očisti naslage blata sa pantalona. Nije mu se iznenada javila nekakva želja za ženskim društvom: samo pripada onoj grupi muškaraca, koji ne smatraju za potrebno da se sami staraju o svom izgledu, ako je neko žensko u blizini. Sada mu je falilo to okrepljujuće prisustvo lepšeg pola. Magla je već bila toliko gusta, **da se nije video prst pred okom.** Magla uopšte: duž ulice, u dvorištima, **magla svuda, magla oko nas...**

Pevaj Jelo veselo, nek' se ori glas, pesma mome životu jedini je spas... odjekvalo je i dalje u očevoj glavi. Sin je zakačio prst za alku na očevom kaišu: **suvenir na stražarske dane** i uspomena na rokerski period njegovog života i rada. Sve manje rupica je imao na raspolažanju, a kaiš ga je uporno, iz dana u dan stezao, kao da je protestovao zbog načina na koji on sada živi, što se, eto, čak odao i muzici koja mu je nekada bila tako odvratna... Nekada je živio za rokenrol. Nekada uopšte: po ulici, dvorištima, **nekad beše, sad' se pripoveda...** Vojnički kaiš, uski džins, duboke bele **Puma** patike, radene po licenci u **Borovu** i svaki dinar koji bi mu dopao šaka za ploče, kasete, majice... Mislio je čak da će umreti za rokenroll! Sada je znao da od toga nema ništa. Pre svega zato što je rok umro davno pre njega, a i zbog toga što je bio ubeđen da će umreti od srčanog udara, ili gangrene zbog proširenih vena na nogama... Nije imao posebnih razloga da tako

razmišlja. Zdravlje mu je bilo sasvim dobro. A i bio je *mlad kao rosa*. Takvo razmišljanje mu se nametnulo kada su počeli da umiru njegovi stričevi, tetke, babe i dede, ujaci, ujne, kada je smrt, kao mrak i magla sada, počela da prilazi sve bliže i bliže. Kada mu je postalo jasno da se, *sa kolena na koleno, sa oca na sina*, pored *Znanja-imanja* prenosi i smrt... Kada su svi ti njegovi rođaci, toliko različiti i suprotstavljeni, u jednom trenutku postajali tako tužno slični: bilo je tu i artritis, spondilozne, šuljeva, čireva, astme i sličnih stvari, ali su gangrena i srčani udar uvek uspevali da pokažu *ko je gazda*... U uzrastu u kom je njegov sin sada, smatrao je da postoje ljudi koji su dede i babe, ljudi koji su mame i tate i ljudi koji su deca i da to tako traje i traje. Ali, jaje: onda se ocu prorodila kosa, počeli su da mu ispadaju zubi, zemlja je ispadala iz njegovih ruku na dedin sanduk, počeo je da pravi mladičke ispade... Stvari više nisu trajale. Pretvarale su se u dosadne i sve kraće sekvence. Prekinulo se njegovo interesovanje za rokenrol. Za muziku uopšte. Nekada je bio u stanju da sa uživanjem sluša pesme koje su trajale i po desetak minuta. Albume koji su trajali satima. Sada mu je i dva minuta bilo previše: od svake pesme, svakog filma, utakmice... Svega. *Live fast, die young*... Sada mu je bilo užasno da pomisli na tako nešto. *Pesma mome životu jedini je spas* - to mu je sada bilo bliže. Ne zbog muzike. Nije on pevao iz želje, već čisto onako... Zbog drugih. *Da ubije vreme*. U pitanju je bio *spas*: to ga je opčinjavalo. Spas uopšte: od ulice, od dvorišta, od sopstvenog tela... Deteta koje je bilo peščani sat njegovog proticanja...

Bilo mu je potrebno desetak minuta na čistom vazduhu da bi došao sebi, ali je tek sada postao svestan velikog otoka na čelu i bola koji uz to ide. Opipao je mesto blatnjavom rukom. Nasmejao se. Voleo je da ne zna, da zaboravlja... Možda ga je neko udario? Možda je pao? Možda je glava otekla sama od sebe... A njemu se za sve to jebe! Stih mu se nametnuo - sam od sebe! Zagrlio je sina. Palo mu je na pamet da...

Otkud ti? upitao ga je.

Ja doš'o da te tražim.

A što?

Zato što mi je rekla tako tetka Jelena.

Tetka Jebena! nasmejao se otac. Nasmejao se i sin. Nasmejala se njih dvojica. Dva momka nasmejana, nasred šora blatnjava...

Tata, ti govoriš ružne reči! Ti si meni govoriš da ne smem da govorim takve reči, a sad ti govoriš! I još si štupao onu tetu!

Koju sad tetu? *zabezeknuo se otac, iako mu se činilo da još uvek oseća oblik tih guzova na svojim dlanovima. Ili je to ipak bilo skorelo blato?*

Onu što nosi sokove!

Ej, dosetio se otac, da ona nosi samo sokove, ne bi nju štivali! Nego ona nosi još i neke druge stvari za piće, al' si ti još mali, pa ne znaš!

Znam ja, znam, prob'o sam ja! *viknu sin, ponosno.*

Šta si prob'o?

Pa ono ljuto!

Koje sad ljuto? Koje ljuto? *ljutio se otac.*

Ono ljuto što ti piješ svako jutro, što držiš u kupatilu i što miriše! Eto, to ljuto! *uporan je bio klinac, sve dok ga nije poklopila očeva čuška.*

Tuko jedna, tuko! To nije za piće! Ja to mažem po licu! To je za brijanje!

Onda su ćutali. *Otac i sin, Njih dvojica. Dva momka, zamukla!*

Tata, a šta je brijanje? Je l' to ono što je onaj čika radio svinji?

Ponovo je *sevnula očeva čuška.*

Ali, tata! *Onaj čika je imao isto ono što ti vučeš po obrazu i što meni kažeš: "Ako ovo pipneš, najeb'o si!"*

Svinja! *Sad ako je imao isto to... Ma, je l' ti hoćeš da kažeš da je tvoj tata svinja, je l' to? Tuko!*

Otac nije mogao da odoli! Lepo je zvečala mala glava!

Jeste tata, kad si hteo da štipaš onu tetu, pa kad si pao išao si kao svinja i svi su se smejali!

Fljas! *Dečak je skoro zaplakao.*

Slušaj, mali! To ćemo da zaboravimo!

Šta, kad si bio svinja?

Ne, ono pre toga!

Dečak se zbunio: Ono kad me je tetka Jelena poslala?

Fljas!

Tuko!

Fljas! *To je bilo jače od njega.*

Sve ćemo zaboraviti! Kad si glupav! Ajde, reci što te je poslala tetka Jelena? Je l' hoće da postane tetka Jebena, ili onako?

Otac je uživao u sopstvenom humoru. *Sin nije uživao. Naprezao se u pokušaju da rasvetli čitavu situaciju.*

Ttata, mama je kačila zavesu, ja sam držao merdevine i ja sam dobro držao i iz sve snage i gurao da ne padnu ali su se onda merdevine raširile i pale su i ja sam pao i mama je pala i onda se tresla i išlo joj je onako crveno iz usta kao onoj svinji...

Otac se smeškao na priču i opipavao čvorugu na čelu, ali kada je sin došao do detalja o svinji on se namrštilo i... **Fljas!**

Svinja!

Fljas!

Tuko! Kako možeš za majku da kažeš da je svinja! Pa ona je... ovaj... Ona je jedna divna i razumeš...

Fljas!

Tuko! Je l' razumeš ti srpski?

A je l' i ona teta što si je štip'o za dupe divna!

Fljas! Fljas! Sada ga je stvarno iznervirao.

Sram te bilo! Sram! Da porediš svoju majku sa jednom, jednom... Jednom takvom... Ma šta ti tu mene!

Fljas!

Đubre malo! Šta ti mene ispituješ! Tuko! I gde je tu tetka Jelena? Izmišljaš! Samo si hteo da se dovučesh, da me pratiš... Ona tvoja opičena mati te je poslala, znam ja dobro te trikove! Ni sam ja kuće od juče!

Fljas! Fljas! Fljas! Bogami, to su već bile batine! Dečak se rasplakao.

To je oca malo primirilo. Zapravo, obradovalo: voleo je da nanosi bol.

Ali, tata! Ne izmišljam! Nije me mama poslala! Mama je ležala i ja sam je drmao i cimao, ali ona nije htela da ustane i ja sam posle gledao televizor. Gledao sam "Rendžere". Je l' znaš šta je uradio crveni rendžer?

Fljas!

Eto šta je uradio crveni rendžer! odgovorio je otac. *Jeb'o te rendžer! Prestani da lupetaš i reci mi šta 'oćeš? Šta 'oće ona tvoja mama?*

Dečak je sada već bio potpuno sluden i izgrđen i bolelo ga je i...i...i uopšte je počeo na sav glas da plače, *ko svi drugi hlapeci mali...* Ma, urlao je:

Ne znam jaaaa štaaaaa hoće maaaa.... *Ona je ležaaaaa i ja sam je drmaooo i ona nije ustaaaaa i jaaaaa sam gledaoooo "Rendžeeereeee" i onda je došlaaa tetka Jelena i jaaaaa sam joj rekaooo: "Eno je mama tamo leži!!!!" I onda je ona tamo otišlaaaaa i posle je vikala: "Jao, Božeee! Jao, majkooo! Mojaaaa Miroooo!" I jaaa sam kad sam nju vid'o isto plak'o i onaa mi je reklaaa da idem o'ma' po tebe i ja došooo... I posle sam vido' svinju, pa sam posle vido' tebe...*

U trenutku kad je sa mame prešao na svinju plač je počeo da popušta i on se nasmešio. *Setio se svega, čitavog klanja, jurenja brava po dvorištu, kačenja na rem... Gomila pijanih mamlaza koja kasapi ogromnu životinju i posle još pijanija gomila koja je proždire... Sve je to bilo jako smešno... Čak se i otac odobrovoljio.*

Ajde mali, 'ajde! Nemoj sad' tu da mi cmizdiš, ko neka pič-kica! *govorio mu je otac, iako sin već uveliko nije plakao. Čak se i smeškao, zakačio se za alku na kaišu i sve zaboravio.*

Ajde da vidimo šta to 'oće tvoja blesava, ovaj... Mislim, naša mamica, je l' tako...

Već su bili nadomak kuće. *Ta kuća bi, kako ono beše, na nekom drugom mestu verovatno bila topli dom, ali je na ovom bila samo kuća, od blata i pruča. Još iz daleka je otac primetio da su svi prozori sa ulične strane osvetljeni, što mu je bilo čudno. Ne toliko što su bili osvetljeni, već što je ta svetlost bila previše slaba, previše meka, kao da nije dopirala od sijalica. U kući je bilo ti-*

ho, mada je, prolazeći pored prozora primetio da unutra vlada prilična gužva.

Kada su kročili u predsoblje dočekao ih je vrisak komšinice Jelene:

Jooooj, mali moj!!! Šta ćeš ti sada saaaaam!

Njih dvojica, otac i sin, dva momka mlada, ko u zemlju zakopani na kućnom pragu ostadoše.

Lokalni lekar prišao je ocu.

Žao mi je! rekao je, pružajući mu ruku.

Otac je bio zbunjen. Nije znao šta se dešava. Ili je znao, ali je poneo magle u svojoj glavi, pa je trebalo vremena da mu sve postane jasno. Uhvatio se za čelo.

Nije to ništa, doktore! Malo sam se ugruvao.

Na ove reči komšinica Jelena je ponovo zauralala. Sada je doktor bio zbunjen.

Bila je divna žena! dodao je, pokušavajući da se izvuce iz neprijatne situacije.

Otac se začudio. Privukao je lekara sebi.

Ma, obična konobarica, doktore! šapnuo mu je. *Ali, đđđđ!* Kažiprstom je pokrio usta. Doktor ga je još jednom preneraženo pogledao, pa se otrgao iz njegovih ruku i izjurio na dvorište.

Sin je utrčao u dnevnu sobu. Kroz otvorena vrata otac je video dečakovu majku na krevetu i desetine sveća na stolu pored. Magla u glavi se povlačila. Komšinica je ponovo urlala. Onda je sin dotrčao do oca.

Tata, tata! Hoćemo sad i mamu da kačimo na rem?

Otac se preko volje nasmejao. Komšinica je ljesnula svom težinom. U nesvest. Nesvest uopšte: na ulicama, dvorištima, trošnim kućama i banket-salama.

I ja sam tamo bio i vina pio i još mi je moker jezik....